

partii naleraq

UPA2016/102

Per Rosing-Petersen

Uunga siunnersuut: Inuussutissarsiutinik ingerlatsisutut aningaasaateqarfiit pillugit inatsisip atuutsilernissaa pillugu Kalaallit Nunaannut peqqussummut oqaaseqaatissamut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermut Nunanullu Allanut Naalackersuisoq)

Ukiut tallimat qaangiuppata ukiut nunasiaatinngortinneqarnitsinniit 300-jungussapput. Taamanersuaq nunat "siuarsimasut" akornanni pissaaneqartuunermik ersersitsinermik takutitsiinnaratik, soorunami aamma iluanaarniutitut, iluaqutissatut isigalugit nunaginngisat nunasiannngortinneqartarput. Ukiunilu untritilikkaani arlalissuarni aallaqqaammut arfanniarneq – orsoq annermik tunngaviuvoq, kingornatigut aatsitassat allallu, kingusinnerusukkullu geopolitikkimik taaneqartartoq tunngavigalugu nunarput nunasiat allat assingalugit nunamut allamut iluaqutaanikuuvoq sulilu aamma annertuumik taamaalluni.

Sorsunnersuup kingulliup kingorna Naalagaaffiit Peqatigiit pilersinneqarput, kingornatigullu nunasiaateqariaasitoq aalajangersakkat toqqammavigalugit atorunnaarsiortorneqarlutik. Uani qanoq tamanna nunatsinni eqquteriarneqarnikuunersoq eqqartussanngilarput. Nunasiaateqariaatsilli tunngaverpiaa tassaasimavoq tassaallunilu, nunaginngisamik nunasiaateqarluni iluanaarnissaq.

Ukiorpaaluit ingerlaneranni nunat "siuarsimasut" taaneqartartut iluanni piginneqatigiiffissuit angisuut alliartorlutik kattussuunneq ilaatigut aqutigalugu ilaasa aningaasat kaaviiartitaat nunarassuit kaaviiartittagaanniit anginngortiterput, sulilu ilai alliartorlutik. Taamaattumik tamannarpiaq ilaatigut toqqammavigalugu Naalagaaffiit Peqatigiit nunasiaateqariaasitoq nutaamik taarserneqannginnissaa pillugu CSR pilersippaat. Tamanna nunarpassuit Naalackersuisuisa atuuttussaangortinnikuuat innuttatik illersorniarlugit, nunatsinnili suli tamanna angunngilarput. Angusariaqalerparput, qangalilimi assersuutigalugu Danmarkip naalackersuisuisa atuuttussaangortinnikuuat nunat allat assigalugit.

Taama Partii Naleqqami aallartinnitsinni soorunami pissutissaqarpugut. Nunarput pisuussuteqarfissuunini pissutigalugu, nunarsuarmilu inissisimaffini aamma pissutigalugu annertoreeraluarluni suli annertusiartuinnartumik soqutigineqaleriartorpoq. Uagullu kalaallit pisuussutitsinnik iluanaarnissamik qulakkeerinninniarlutik maani aningaasaliiffissarsiortarput.

Ippasaaninguaq uran pillugu oqallinnerup ilaani avataaniit aningaasaliisarneq tikillatsiaratsigu Inuussutissarsiornermi Naalackersuisup isumaqataalluni nassuerutigivaa maani avataaniit aningaasaliinerup soorunami siunertarigaa iluanaarniarnissaq, taamaattumik pingaaruteqarluninartuuvoq tamanna immitsinnut qaatuaqinissatta tungaanut eqqaasitsissutigeqattaassallugu. Kingusinaaruttami kinguarsarutsigulu anillariarfissanik immitsinnut pissutsit piviusut tunngavigalugit periarfissaalitsikkiartortissuugut. Taamaattumik uteqattaartuariaqarparput aningaasaliineq maani tassaammat pingaarnerpaatut aningaasaliisut ileqqaarnertut isigalugu iluanaarnissamik aqutissiuussinerat. Tamannalu allatuulli

ajunngitsortaqlunilu aamma ajortortalipilussuvoq. Kingullerlu tassa annertuumik sillimaffiginiagassarput, aammalu tamannarpiaq tunngavigalugu siunnersuutit imaattut mianersorluinnarluta ikioqatigiilluta kumaarlualugit suliarisassagut.

Naalackersuisullu qulequttamut allamut atatillugu, soorlu qulaani taareeripput, tamanna nassuerutigereernikuugamikku, apererusunnarpoq qanoq tamanna aamma uagutsinnut inuiaqatigiinnut kalaallinut iluaqutissanngorlugu inississimaneraat. Inatsiserpassuit atuaannarlugit kusanarsinnaasarpur, kingornalu aatsaat kingunerisinnaasai, qanorluunniit sissuertingaluaaraangatta, kingusinaarluta aatsaat takulertarlugit. Sissuerlutalu uani qulequtaq samminngikkutsigu immitsinnut aaginnassannginnatta uagut taama aperivugut.

Aap killiffipput ilungersunarpoq, aningaasaqarnikkut aammalu suliffissaqartitsiniarnikkut, taamaattorli periarfissat arlaqarpur, qulakkeerusunnarporlu akikinaarinata pisuussutitsinnit tunioraannginnissarpur.

Tassalu qulaani aallarniitsinni tungitsinniit siunnersuummut suliaqarnermi tunngavissatut isigisangut aallarniutigaangut.

Inatsisissamullu uunga atatillugu, eqqaareernikuusatsituut, tamakku peqqussutit qaleriaaginnartut atuuttussanngorteqattaaginnarnagit nammineq inuussutissarsiornermi piginneqatigiiffinnullu aqutsisoqarfimmik pisaarniarta namminerlu inatsisiliatsinnik tunngavilerlugu, ilaatigut EU-mi ilaasortAANNGINNERPUT tunngavigalugu, pingaarnertullu uagut kalaallit nammineq akisussaaffeqarfitsinnut tunngassuteqarnermik aallaavilik.

Uanimi suna tamaavimmi aamma kingunerivaa Danmarkimi aqutsisoqarfiup ataani aqqissugaanera annertuumik eqqarsarnartoqartipparput ernumanartoqartillugulu.

Tamakku ersarissumik qulaajarsimatinnagit imaasiiallaannarlugu una inatsisissaq akueriuminaatsipparput, ataatsimiititaliamilu sukumiilluinnartumik qulaajarneqarnissaa piumasarlugu, taamaattumik ataatsimiititaliamut ingerlaqqinnissaa akuerisinnaavarput, tassani nunatta iluaqutissartai qulaajarneqarsinnaappata. Isumaliutissiisummilu takusinnaagutsigu nunatsinnut ernumanarsinnaasut qulaajarneqarsimasut taava aalajangeeqataanissatsinnut piareersimajumaarpugut.

Qujanaq